

Szubjektív megközelítés a kulturális szakemberek képzési rendszeréről

Úgy érzem, hogy a szakmánkat irányító, felügyelő minisztérium és frissen kinevezett első számú politikusa meglepte ez év elején a kulturális szakembereket.

Az 1997 decemberében elfogadott törvény 94. §-a alapján hét évente szervezett képzésben kell részt vennie a szakembereknek, és vártuk is, hogy megjelenjen egy - a pedagógusokéhoz hasonlatos - képzési jegyzék. Az ugyan nem, de ez év január 14-i keltezéssel megjelent a minisztérium első számú rendelete a kulturális szakemberek szervezett képzési rendszeréről, követelményeiről és a képzés finanszírozásáról.

Milyen képzési formák lehetnek? Erre a rendelet értelemszerűen csak általánosságban válaszol. Egyrészt lehet a minisztérium (NKÖM) által akkreditált, tanfolyamjellegű továbbképzés, másrészt az Országos Képzési Jegyzékben szereplő iskolarendszeren kívüli, kulturális szakterületre vonatkozó szakképesítést adó képzés. Lehet továbbá nyelvvizsgálóval, oklevél kiadásával záruló, kulturális szakterületen hasznosítható, tudományos fokozat megszerzésére irányuló képzés.

A szervezett továbbképzés időtartama továbbképzési ciklusonként legalább 120 óra. Hétévenként továbbképzési tervet, majd minden adott és az azt követő naptári évre beiskolázási tervet kell készíteni. Az első továbbképzési időszak 2000. január 1-jétől 2006. december 31-ig tart, amelynek továbbképzési tervét - a rendelet szerint - 2000. február 1-ig kellett (volna) elkészíteni.

Mivel e rendelet kihirdetése mindannyiunkat, de elsősorban a képző intézményeket lepte meg, ebben az évben a tervek elkészítésének határidejét kitöltték. Sokunk viszont már konkrét jelentkezési lehetőségeket várt. Nagy a ka-

varodás az alkalmazottak és vezetők körében is.

A legnagyobb baj az, hogy egy április elején tartott képzési-munkacsoport megbeszélésen is csak a bizonytalanság nyert megállapítást. A képző intézményeknek és szervezeteknek ugyan vannak kész terveik, de akkreditáció hiányában nem merik meghirdetni programjait. Még az a bizottság sem jött létre, amelyik elbírálná e terveket. Április vége - május eleje van, kezdődik a vizsgaidőszak, majd a nyári szünet. Az őszi folyamán pedig már szeretnénk részt venni a képzésben.

Az anyagiak. Mert ez a tanulás nem ingyenes. Mind az egyénnek, mind pedig az intézménynek jelentősen hozzá kell járulnia. A normatív hozzájárulást (egyes számítások szerint 10-12.000,- Ft egy főre) különböző igénylőlapokon kérheti a fenntartó intézmény. A miniszteri rendelet és a napokban napvilágot látott - igaz fenntartóknak szóló - tájékoztató néhány homályos pontot megvilágít, de még nem látszik tisztán a látóhatár. Pedig éppen azért tanulna sok-sok kulturális szakember, kolléga, hogy a napjainkban oly nagy fejlődésnek induló területeken minél jobban képviselhesse szakmáját, hivatását.

Mint a címben jeleztem, szubjektívek a megállapításaim. Szívesen venném, ha mások is hozzászólnának, mert úgy látszik, hogy csak közös gondolkodással juthatunk előbbre.

ifj. Gyüszti László

Tata, Városi Könyvtár

Az elkészült terveket kérjük, hogy juttassátok el a Megyei Könyvtárnak. A KKDSZ a következő *Érdek és Érték* számban közli a tudomására jutott képzési lehetőségek listáját.

Továbbképzés - tanulságokkal

A PubliCa program keretében európai nagyvárosi könyvtárak együttműködő társulást hoztak létre a közkönyvtárak közösségi információs szolgáltatásainak fejlesztése érdekében. 1998 óta ebben az Európai Bizottság támogatásával részt vehetnek Közép és Kelet-Európa országainak érdeklődő könyvtárai is. A magyar munkabizottság elhatározta, hogy PubliKa Magyarország elnevezéssel együttműködő társulást alakít ki a PubliCa konzorcium mintájára, tapasztalataik felhasználásával. Ehhez a programhoz mindazon megyei, városi könyvtárak csatlakozhatnak, amelyek foglalkozni kívánnak lakossági információs szolgáltatások kiépítésével, rendelkeznek internet kapcsolattal, és szeretnének részt venni a közös programokban. A PubliKa Magyarország titkársága a Hajdú-Bihar Megyei Könyvtárban van (E-mail: h5916gel@helka.iif.hu).

A PubliKa márc. 29-30-án Zamárdiban szervezett „A közkönyvtár és információs szolgáltatásai” címmel konferenciát.

Mary Rowlett, Essex város könyvtárának információs menedzsere az angol fejlesztési, együttműködési programokat mutatta be. Angliában meg akarják előzni, hogy az információs korszakban kettészakadjon a társadalom, és ennek érdekében a közkönyvtárakban alakítanak ki információs központokat. Minden könyvtárat bekapcsolnak az internetbe (ez a „közösség hálózata”) és minden könyvtáros elvégzi az ECDL számítógép-kezelői tanfolyamot. A kormány azokat a programokat támogatja, amelyben több könyvtár, illetve közművelődési intézmény dolgozik együtt az információs szolgáltatások kialakításában, működtetésében, a digitalizálási feladatok megoldásában.

Az előadó több együttműködési programot ismertetett. Ahogy az természetes, először a közös katalógusok kiépítése kezdődött meg. Az adatbázisokat a könyvtárak közösen vásárolják és használják. (Gondolom, ennek nálunk jelenleg technikai akadályai vannak.) Különösen tetszett az a 40 könyvtárat összefogó program, hogy „Kérdezz meg egy könyvtárost!” Rotációs rendszerben minden nap más könyvtár az „ügyeletes” válaszadó.

Bartos Éva, a FSZEK osztályvezetője a helyi társadalmi igények vizsgálatáról, megjelenítésükről szól. A szakirodalmat áttekintve

megállapította, hogy az elmúlt évtizedekben is nagy hangsúlyt helyeztünk ezekre a kérdésekre. Napjainkban a szociológiai módszer mellett a közgazdasági, jogi kérdések kerültek előtérbe. Korábban a „nevelő könyvtári attitűd” visszatartotta a könyvtárosokat a tényleges igények megjelenítésétől, kielégítésétől. Ma elsősorban a „segítő könyvtár”-ra tevődik át a hangsúly.

Dr. Téglási Ágnes a szolgáltatásokra való felkészülés fontosságára hívta fel a figyelmet. Az egy életen át való tanulás követelménye a könyvtárakban is megjelent. Az alapképzés mellett fontos a készség-fejlesztés, a tapasztalat, a munka ellátásához nélkülözhetetlen személyiségjegyek kibontása. A szolgáltatásokat folyamatosan szinten kell tartani, még a jól működőket is gondozni, fejleszteni kell. Ha ezeket a szempontokat figyelembe vesszük, nyilvánvaló, hogy a továbbképzéseknek elsősorban gyakorlatiakkak, problémaközpontúaknak kell lenni.

Szabó Sándor, a British Council könyvtárának vezetője az intézmény képzéssel kapcsolatos tevékenységét ismertette. Magyarországon szemináriumokat, tréningeket szerveznek. Támogatják az angliai tanulmányutakat, konferenciákon való részvételt, és fontosnak tartják a személyes kapcsolat kialakítását. Anglia könyvtáraiban már sok helyen van távoktatás, ennek feltételeit szeretnék Magyarországon is megteremteni.

Ezt követően megismerkedtünk Zamárdival, este a polgármester asszony köszöntötte a tanácskozás résztvevőit, akik között ott voltak a környező országok magyar könyvtárosai is (részükre hétfőn és kedden is szerveztek továbbképzést) és e kötetlen beszélgetés nemcsak kellemes, hasznos is volt.

A másnapi szeminárium a gyakorlatban bizonyította, hogyan is működik a képzés „publika módra”. A kiscsoportok előadói azok a könyvtárosok voltak, akik korábban a különböző tréningeken részt vettek. Részben tájékoztatták a résztvevőket a tapasztalataikról, részben ismertették saját vizsgálataikat. Megtudtuk pl., hogy Norvégiában azért gyakoribbak a könyvtárhasználattal és elégedettséggel kapcsolatos felmérések, mert ezeket felhasználják a különböző jelentésekben, költségvetések tervezésénél, a PR tevékenységben. Angli-

ában kidolgozott kérdőívek vannak. Ha egy könyvtár felmérést akar készíteni, választhat, és természetesen adaptálja a helyi sajátosságokhoz.

A megbeszélésen ott volt a PubliCa szlovén szervezője, aki a ljubljanoi könyvtári eredményeket ismertette. 1991-ben kezdték meg a gépi feldolgozást, 1995-ben fejezték be. 1995-től valamennyi közkönyvtárban ingyenes az internet használata. Ott a könyvtárak a „Valaki tanít valakit” programot vállalták föl: gyűjtik a kívánságokat, összehozzák a partnereket, ha egy-egy témára nincs „tanító”, hirdetésben keresik. Igyekeznek a fiatalokat bevonni a könyvtárba, ifjúsági központokat is csinálnak, ahol a fiatalokat érdeklő rendezvényeket szerveznek, pl. képregényeket is tartanak, ingyenes korrepetálást biztosítanak... A bejáró diákoknak a vasútállomáson akarnak kialakítani egy részleget.

A tanácskozás többféle tanulással szolgált számunkra.

- Könnyű nekik, mert biztosították az anyagi eszközöket ahhoz a munkához, amit mi Magyarországon eseti pályázatokkal, létszámcsökkenések közepette, jószerint szervezett továbbképzések nélkül végzünk.

- Adott esetben mi is be tudnánk számolni közös katalógusokról, információs rendszerekről, felmérésekről.

Van azonban másféle tanulság is, az eredmény - hiányosság nem kizárólag pénzkérdés.

- Vannak közös katalógusaink, de az építés akadozó.

- Van telematikai pályázat, sokszor mégis „ad hoc” programok kerülnek a könyvtárakba.

- Nálunk is van program, hogy minden helységről elérhető legyen az internet, de távolról sem természetes, hogy a könyvtár az információs központ. Helyette kitaláltuk a teleházakat.

- Létezik - feltehetően PubliCa ötlet - a „Kérdezz meg egy könyvtárost”. Mit - hol fedőnévvel, eldugva, csak véletlenül lehet rábukkanni.

Azt hiszem, a szemléletet kellene mielőbb megtanulni. A könyvtár Magyarországon is információs központ, de ezt el is kell fogadtatni, ha maga a tény nem mindenki számára természetes. Az együttműködés az információs társadalom kikerülhetetlen követelménye, sem szellemi, sem anyagi erőforrás nem elegendő sehol sem a megvalósításhoz. Az eddiginél sokkal nagyobb gondot kellene fordítani a PR tevékenységre. A társadalom kettészakadása

nálunk is súlyos veszély, és ebben, valamint az egy életen át való tanulásban a könyvtár a legfontosabb intézmény. A rohamosan változó világhoz nem könnyű alkalmazkodni, de - együtt könnyebb.

Nem a kötelező udvariasság mondatja velem, hogy köszönöm az intézménynek a részvétel lehetőségét, de köszönet illeti a szervezőket is a jól sikerült tanácskozásért, és mindazokat, akik közreműködtek abban, hogy szívesen látott vendégnek érezhettük magunkat Zamárdiban.

Takács Anna

József Attila Megyei Könyvtár

2000 az olvasás éve

E címmel rendezett tanácskozást a Kocsis István által vezetett hatvani Ady Endre Könyvtár és Közösségi Házban az MKE Olvasószolgálati Szekciója, az MKE Heves Megyei Szervezete és a Ratkó József Közművelődési Egyesület.

A tanácskozást Dr. Nemes Erzsébet nyitotta meg „Az olvasási kultúra avagy kellene egy mozgalom!?” címmel, amelyet tartalmas referátumok sora követett.

Az Olvasószolgálati Szekció elnöke által felvetett problémák (analfabétizmus, funkcionális analfabétizmus) után Nagy Attila olvasáspszichológus újabb riasztó tényekkel szembesítette a hallgatóságot. Egy általános iskolás gyerek (éves átlagban) naponta 8 percet beszél összefüggően, ebből 6 percet idegen nyelven. 8-15 percet tölt együtt a szüleivel, 184-et ül a televízió előtt - a szorongás, a magány úzi oda! Többek között felhívta a figyelmet a mese rehabilitációjára, valamint arra, hogy a pedagógusoknak konkrét eszközöket kell adni a kezükbe, hogyan lehet az olvasás technikáját fejleszteni a tanterv egészén át.

Dr. Bartos Éva referátumában ötleteket és javaslatokat tett az olvasás éve akcióihoz, felhívva a figyelmet arra, hogy a tervezéshez, lebonyolításhoz együtt kell működni más szervezetekkel.

Zentai Pétertől, a Magyar Kiadók és Könyvterjesztők Egyesületének elnökétől megtudtuk az olvasás éve akció új időpontját (a rendezvény szervezése idején még 2000 volt!): 2001 január 22-én Orbán Viktor miniszterelnök jelenti majd be, és 2002 júniusáig, az ünnepi könyvhétig tart. Fő védnökei a köztár-

asági elnök, a miniszterelnök és az országgyűlés elnöke lesz.

Pomogáts Béla rámutatott arra, hogy az olvasás ügye a kínálat, az olvasó társadalom és a kettő közötti közvetítő rendszer három beteg lábán áll, majd Rigó Béla, a *Kincskereső* főszerkesztője felajánlotta lapját, - e „lyukas csónakot” - a cél érdekében. (A 26. évfolyamában tartó lapot ma a Nemzeti Kulturális Alapon kívül senki nem támogatja, holott 5 éve ez a magyar ifjúság egyetlen irodalmi folyóirata.)

A délelőtti folyamán a referátumok között helyet kapott még Kucska Zsuzsa, az MKE Gyermekkönyvtáros Szekciójának elnöke, Zombori Ottó csillagász, a Magyar Garabonciás Szövetség elnöke, valamint Kocsis István, a Ratkó József Egyesület titkára.

Délután a Ratkó József emlékülés közönséget megtisztelték jelenlétükkel a költő közvetlen hozzátartozói is. Barátok, pályatársak, kritikusok nyilatkoztak Ratkó Józsefről az emberéről, a költőről, a barátról. Ünneplés keretében avatta föl Rigó Béla adományozó Vetró András Ady Endréről készített mellszobrát.

A tanácskozás második napján három szekcióban (gyermek-, ifjúsági, felnőtt olvasók) folytattuk a munkát a cselekvési lehetőségekről, az olvasási szokások fejlesztéséről. Az ötleteknek és javaslatoknak csak a fantázia szabott határt. A teljesség igénye nélkül:

- A könyvtáraknak meg kell szólaltatni a lakosságot.
- Országos és helyi pályázatok kiírása (rajz, író-olvasó találkozó, forgatókönyv stb).
- Be kell vonni az akcióba a Magyarok Világszövetségét, a határon túli magyarságot, valamint a magyarországi kisebbségeket, köztük a romákat is.
- Újra működésbe kell hozni hajdan volt szolgáltatásokat (pl. könyvek házhozszállítása).
- Együttműködés múzeumokkal, képtárakkal.
- Szorosabb együttműködés az iskolák és könyvtárak között.

Véleményem szerint tartalmas, a témának minden oldalát megjelenítő tanácskozásnak lehetünk tanúi, s részesei a közösségi együttgondolkodásnak, amelynek eredménye - remélhetően - egyre több olvasni szerető ember lesz majd.

Suller Ildikó

Tatabánya, Városi Könyvtár

Helytörténeti vetélkedő a millennium alkalmából

A március 15-i ünnepségsorozat része volt az a helytörténeti vetélkedő, melyet könyvtárunk a helyi iskoláknak hirdetett.

A versenyzőkre a Petőfi Iskolából 4, a Zrínyi Iskolából 2, a Dózsa és az Eötvös Iskolából 1-1 csapat jelentkezett.

A versenyzők sorsolás alapján egy-egy márciusi ifjú nevét vehették fel.

A vetélkedőt Dr. Tittmann János polgármester nyitotta meg, aki kiemelte annak fontosságát, hogy a gyerekek ismerjék múltjukat, amelyből merítve megvalósíthatják saját jövőképeiket.

Előre kiadott feladatként egy képzőművészeti alkotást kellett készíteni a gyerekeknek, amely valamilyen dorogi néphagyományt ábrázol. A technika szabadon választott volt, a téma választásában viszont segítséget adott Tisovszki Zsuzsa: *Dorogi néphagyományok* című füzet.

A feladatok között szerepelt írásbeli feladatsor megoldása, filmbejátszáson bemutatott emberek, események felismerése, dorogi képzőművészek alkotásainak, valamint a Pickgyűjtemény néprajzi eszközeiből rendezett kiállítás tárgyainak emlékezetből történő felvétel.

Hallhattunk még idegenvezetést Dorogról, utolsó feladatként pedig egy dramatizált játékot kellett a csapatoknak készíteni és előadni városunk történelmének négy fontos eseményéről.

- 1752. Postakocsi járat beindulása
- 1775. Szent József plébánia felszentelése
- Dorog város Schmidt Sándor bányaigazgatósága alatt
- 1984. Városunk 800 éves.

A szerepjáték bemutatásával nemcsak írói, hanem színészi tehetségüket is megcsillogtatták a gyerekek.

A vetélkedő eredménye a következőképpen alakult:

1. Kossuth csapat (Petőfi iskola) 98 pont
2. Egressy csapat (Petőfi iskola) 91 pont
3. Petőfi csapat (Zrínyi iskola) 87 pont
4. Nyáry Pál csapat (Eötvös iskola) 83 pont
5. Táncsics csapat (Petőfi iskola) 80 pont
6. Vasvári csapat (Dózsa iskola) 79 pont
7. Jókai csapat (Zrínyi iskola) 76 pont
8. Irinyi csapat (Petőfi iskola) 69 pont

G. Pintér Gabriella

Dorog, Arany János Városi Könyvtár

Millenniumi könyvtárhasználati vetélkedő kisiskolásoknak

A tatabányai Városi Könyvtár központi könyvtára április folyamán két alkalommal különösen izgatott látogatókat fogadott. A József Attila Általános Iskola tanulói közül azok, akik idén rendszeresen részt vettek szervezett foglalkozáson (3 alkalom 3 egymást követő héten) - könyvtárhasználati vetélkedőn vehettek részt, amely a honfoglaláshoz, államalapításhoz kapcsolódott. A gyerekek előzőleg részt vettek egy válogatón, és évfolyamonként tízen versenyeztek.

A városi önkormányzattól pályáztunk a költségekre, és nyertünk is, így méltó ajándékkal tudtuk díjazni a helyezetteket. Emellett valamennyi résztvevőt vendégül láthattunk egy kis süteményre, gyümölcslelre.

A vetélkedő egyik célja, hogy megkönynyítsük számukra a 3. osztálytól belépő történelmi olvasmányok, legendák megértését, másrészt gyakoroltassuk a könyvtárhasználatot velük. S végül, de nem utolsósorban, hogy alkalmat teremtsünk számukra fölfedezni könyvtárunk sok szép, értékes könyvét.

Ennek jegyében volt könyvkeresés a polcon, keresés kézikönyvben betűrend alapján, keresés gyűjteményes kötetben tartalomjegyzékből; kutatták szavaink, szólásaink eredetét, de forgattak festészeti albumokat is, amelyben a megfigyelőképességüket kellett használniuk. Volt szövegértést igénylő feladat megadott könyv, oldalszám alapján, vagy CD-ROM-ról elhangzó szöveg után. A játékoság jegyében egy kis rejtvény, valamint egy kis katalóguscédula-ismeret.

Tekintve, hogy típusfeladatok voltak - legtöbbször minden gyerek más konkrét feladatot kapott, néha különböző könyvekhez kapcsolódóan. Öröm volt látnunk kollégáimmal, milyen ragyogó arccal dolgoztak. A kezdeti megilletődöttség hamar átváltott felfokozott izgalomba, mindamelllett, hogy igazán jól viselkedtek. A feszültséget egy kis holtverseny is fokozta, melyet szóbeli kérdés írásbeli megválaszolásával oldottunk meg.

Tudom, hogy az illendőség több szerénységet kívánna, én azonban nagyon elégedett vagyok. Céljaim, elképzeléseim várakozáson felül sikerültek. Mindannyian kitűnően éreztük magunkat.

Szilassi Andrea

Tatabánya, Városi Könyvtár

Hagyomány és közösség

„A kies Vértesek nem csupán természeti szépségekben, de hagyományos mondákban is gazdagok. Még sok összeszedni s megírni való van!” - közli bevezetőjében a XX. század elején megjelent, s a községi önkormányzat és iskola jóvoltából reprintben ismét kiadott tárcagyűjtemény szerzője, Klotz Ignác (1869-1940). Megállapítása minden elfogultsága ellenére - Klotz 1901-1916 között volt Vértesszőlősön plébános - ma is igaz. Összegyűjtötte és írásban közzétette a környéken akkoriban ismert mondák, anekdoták egy részét. E kis gyűjtemény a történelmi köztudat kifejezője tájunkon, a „Vértesek”-ben a jelzett időszakban.

A többes szám arra utal, hogy a szerző tágabban értelmezi a környéket. A Vértes és a Gerecse találkozási pontjánál „összeszedte a nép szájáról a múlt emlékeit, megírván történelmét, a köz folyamatos emlékezetében a leghálásabb utódok számára.” (15.1) Az utókor persze hálás, de feladata az is, hogy megismerje az itt közölt belső összefüggéseit, értékelje a benne feltűnő adatokat, és értékén kezelve adja tovább a gyűjteményt az olvasók számára. Fontos hogy tudjuk: Mi a valós adat és állítás és mi „utalható a legendák világába.” Milyen szemléleti alapjai vannak a gyűjteménynek? Mi és hogyan használható fel mindebből ma az iskolai történelem (helytörténet), földrajz, irodalom tanórákon, hogy „múltunk e szeletével a fiatalabb korosztályok is megismerkedjenek...”

Ahogy a földrajzi név, úgy a műfaji meghatározás, „tárczák” sem teljesen pontos. Az itt közölt 56, korabeli lapokban megjelent, többnyire könnyebb fajsúlyú „irodalmi alkotás” a századforduló táján volt divatos kifejezési forma Magyarországon. Talán a sors fintora, de tény, hogy a Klotz által több helyütt is ostromozott francia minta nyomán honosodott meg nálunk is ez a „vonalt alatti” sajtóműfaj. A közölt történetek nagyobbik részéről nem állapítható meg egyértelműen a helyhez kötöttsége. Rövid, tanulságos, olykor tréfás történetek, anekdoták, népköltészetünk egyik legjellegzetesebb alkotásai ezek, még ha írott formát kaptak is. Lényeg a történet és a mélyén meghúzódó tanulság. E rövid kis írások másik csoportja kifejezetten, de történelmi hitelességét tekintve nem mindig bizonyíthatóan, a helyi történelem egy-egy epizódját beszéli el. Egy-

egy itteni, elsősorban vértesszőlősi földrajzi névnek adnak magyarázatot. (A vértések hídjá, A siflis kő, A sáncz, A lengyel-halál, stb.)

Mindkét kategória történeteinek hősei az emberi tapasztalatoknak és tudásnak széles tér- és időbeli összefüggéseit tárják fel.

A formájában könnyű és rövid, ám mondanivalójában mindig mély és tanulságos történetek egymással alig függenek össze. Nem alkotnak „filozófiai rendszert”, de az igazság, az erkölcsi erő, a morális emberi magatartás és állásfoglalás, örök emberi értékek ott találhatóak majd mindegyikben. S különösen a mondák hordozzák e műfaj legmélyebb jellegzetességeit. Érdekes kérdés, hogy a környéken miért van olyan sok községben azonos földrajzi név, azonos, vagy részben hasonló magyarázatokkal? (Pl. Vaskapu)

Klotz írott forrásokat is felhasznált munkájához. Vértesszőlős község 18. század végi jegyzőjének, Jankovits Nep. Jánosnak a feljegyzéseit, a község História Domus-ának adatait igyekezett összekapcsolni a szájhagyománnyal. A Szelim barlang mondáját az említett jegyző és tanító is a szájhagyomány után jegyzete fel, s ezt közölte betű szerint Klotz. Ez a monda is a műfaj jellegzetességeinek megfelelően régi történetet mesél el, s a végén ott van az erkölcsi igazságszolgáltatás, a keresztényi felfogás, szemben a másutt is említ-

tett muzulmán törökök kegyetlenségével. (A Vértések vértanúja.) A történetek elmesélésében benne van a XX. század elejének életforma váltása, az iparosodás, a vasút, a polgári és paraszti kultúra együttélése. A modernizációt érzékelteti a Szelim barlang című tárcában az „amerikai módra keletkezett nagyváros. Tatabánya” említése. (13.1) Másutt a párbeszéd kap fontosabb szerepet, amellyel a konfliktust erősíti, vagy erre építi magát a történetet. (Pl. Már késő!)

A szerző a „mai napi laza erkölcsű világ” (108.l) romlását az elvallástalanodásban látja. Tágabb értelemben a hit, szűkebb értelemben az oktatás, az iskola révén kívánt közösséget teremteni és formálni. A „Vértesekből” című kötet bevételeiből és egy másik adományból építették fel az új-, ám nem „községi” azaz állami, hanem római katolikus felekezeti elemi iskolát. E területnek volt elkötelezettje a később Tatára került és ott is az egyházi szellemű oktatással foglalkozó plébános, Klotz Ignác. Az utolsó előtti békeévben, korszakhatáron szervezte újjá a szőlősi iskolát.

Klotz Ignác (Törzsök): *A Vértesekből. Tárcaék.* Győr, 1912. - Vértesszőlős, 1999. reprint 153 l.

dr Horváth Géza

József Attila Megyei Könyvtár

Rólunk írták

A költészet napjára

A vers és a kor fordulatszáma

Faludi Ádám új kötetéről

Ha napjainkban, jelesül a Költészet Napja tájékán megkérdeznénk - stílszerűen, mondjuk Petőfivel - hogy „Hol a boldogság mostanában?” - tudna-e rá valaki felelni? Ha azt kérdeznénk - megyénkben mostanság van-e valamilyen irodalmi élet? - arra egy válaszunk azért van.

Tatabányán, a bánhidai Puskin Művelődési Házban hetente összejön a város és környéke fiatal íróinak, költőinek, más műfajokban utazó művészeinek s pártolóiknak egy csoportja, hogy megvitassák a hazai szellemi élet kurrens eseményeit s meghallgassák ennek szereplőit.

A csoport lelke Faludi Ádám tatabányai költő, prózaíró, akinek írásaival találkozhat-

tunk már az *Új Forrásban*, az *Élet és Irodalomban*, s kézbe vehettük idáig több kötetét.

Legújabb verseskötete az ugyancsak tatabányai Fantom kiadónál az ideai Költészet Napjára jelent meg *Visszajátszás* címmel. A borítót és könyvtervet Haltrich Györgyi készítette, az illusztráció Senica Ferenc grafikus művész munkáját használja fel. Utóbbi egy több méter hosszú alkotás, mely kicsinyítve és részeire bontva évtizedenként taglalja a verseskötet időbeli elrendezését.

A tartalmában, kivitelében különleges szépségű, a ma érvényes költői mondandókat naprakészen tartalmazó kötet kapcsán az alkotóval beszélgettünk.

- *Mit csinál most, miből él a mai Magyarországon egy költő?*

- Ifjúkoromban vándorolni szerettem a legjobban. Mondhatjuk úgy is - csavarogni, ahogy az akkori beat nemzedék legjobbjai, s

úton útfélen magamba szívni a föld szagát, a lányok szépségét, s mindent, ami szépség és kultúra a világban fellelhető. Lehetett a zsebünkben akármi szegénység, a szívünkben gazdagság és részegítő szabadság volt. Szerettünk, nagyon szeretttünk élni...

- *Ahogy korosodik az ember, esetleg családja is lesz - a megélhetésre is gondolni kell.*

- Megszereztem a diplomámat, tanítottam általános iskolában, voltam a városi lap munkatársa. Mostanában döntöttem úgy, hogy megpróbálok kizárólag az írásaimból megélni.

- *Van-e ars poétikád?*

- Biztosan van, de talán még nem szedtem rímekbe. A rímek mostanában egyébként is mellőzhetőnek látszanak. A ritmusról pedig azt gondolom, hogy korunk, mindennapjaink valóságának és valótlanágainak fordulatszámára kell odafigyelnünk. Ha egy szöveg fordulatszámú szinkronban van ezzel, akkor már akár versről is beszélhetünk. Az persze fontos, hogy a frekvenciák kérdésében az olvasó is tájékozott legyen...

- *Mondanál valamit az új kötetedről?*

- Sokat tudnék mondani, de végeredményben minden benne van, ami számomra mostanában fontos. Abban reménykedem, hogy sokan kézbe veszik majd, s szívesen veszik kalauzolásomat az elmúlt évtizedekből az ezredfordulón átívelő szellemi, érzelmi folyamban, mely mindannyiunk emlékeiből, annyiszor tépázott, de leinhetetlen hitünkéből ered... De el ne felejtsem - köszönöm Lévai Ferencnek s nyomdájának a támogatást, köszönöm Avar Ferenc néhai költőtársamnak, hogy odaírtól is segít nekem ezekben a dolgokban, s természetesen a tatabányai Kulturális Konzulátus tag-

ságának, közönségének, hogy tartják bennem az elszánások erejét...

- **Szendy R** -

24 Óra. 2000. április 11.

Versmondók vetélkedtek

Oroszlányban a Művelődési Központ és Könyvtár immár hagyományosnak mondható költészet napi rendezvénye a városi versmondó verseny, pontosabban a döntő. Huszonhat ifjú versmondó három kategóriában (alsósok, felsősök és középiskolások) versenyzett.

A középiskolások kötelező verset is kaptak, József Attila: *Tiszta szívvel* című művét kellett tolmácsolniuk. Az alsó tagozatosok közül arany minősítést Vas Erzsébet és Nagy Barbara kapott - mind a ketten a Bokodi Móra Ferenc Általános Iskola tanulói (felkészítő tanár: Hegyes Györgyi). Ezüst fokozat: Szépvölgyi Zsuzsanna - Fűvárosi Gyermekeház és Általános Iskola (felkészítő: Hornyákné Sebestyén Éva). Felső tagozat: arany minősítés: Huma Noémi - Lengyel József Gimnázium (felkészítő: Kisné Varga Gabriella) és szintén arany minősítést kapott: Kóka István - Benedek Elek Általános Iskola (felkészítő tanár: Bata Gabriella). Ezüst fokozatot nyert: Tóth Krisztina - Arany János Általános Iskola (felkészítő tanár: Tóthné Gyurenka Ágota). A középiskolások versenyében első: Karika Andrea és Kállai Endre, második, vagyis ezüst minősítést kapott Sulyok Blanka. A nyertesek a Lengyel József Gimnázium tanulói (felkészítő tanár: Kisné Varga Gabriella).

24 Óra, 2000. április 19.

A Kormány 45/2000. (IV. 7.) Korm. rendelete

a könyvtári dokumentumok beszerzése esetén igénybe vehető általános forgalmi adó visszatérítési támogatásról

A Kormány az általános forgalmi adóról szóló 1992. évi LXXIV. törvény (a továbbiakban: áfa törvény) 71. §-ának (3) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

1.§

(1) A kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény (a továbbiakban: kulturális tv.) 1. számú melléklet h)

pontjában meghatározott könyvtári dokumentumok (a továbbiakban: dokumentumok) beszerzése esetén járó adó-visszatérítési támogatásra (a továbbiakban: támogatás) a kulturális tv. hatálya alá tartozó könyvtárak jogosultak, ideértve azokat a könyvtárakat is, amelyek a kulturális tv. 5. §-ának (3) bekezdésében meghatározott feltételeknek eleget tesznek. (2) E rendelet hatálya nem terjed ki az áfa törvény 30. § (3) bekezdés b) pontja alapján adófizetési kötelezettséget teljesítő könyvtárakra.

2. §

(1) A támogatás mértéke a könyvtár által beszerzett dokumentumok árában foglalt általános forgalmi adó összege.

(2) A támogatás igénybevételének feltétele a könyvtár, illetve a könyvtár pénzügyi-gazdasági feladatait ellátó szerv nevére szóló számla, továbbá a dokumentumok állományba, illetve nyilvántartásba vétele.

3. §

(1) A támogatás a területileg illetékes elsőfokú állami adóhatóságtól igényelhető az APEH által rendszeresített „Bevallás a könyvtári dokumentumok beszerzése esetén igénybe vehető adó-visszatérítési támogatásról” nyomtatvány felhasználásával.

(2) A támogatás folyósítása az APEH-nál vezetett általános forgalmi adó számláról történik.

4. §

A támogatás az adóhatóságtól félévente egyszer, a tárgyféltvet követő hónap 20. napjától a tárgyfélt-

évben állományba, illetve nyilvántartásba vett, számlával igazolt dokumentumok után igényelhető.

5. §

A támogatás igénybevételére a könyvtár, illetve önálló adószámmal nem rendelkező könyvtár esetében a könyvtár pénzügyi-gazdasági feladatait ellátó szerv jogosult.

6. §

A támogatás összege kizárólag dokumentumok beszerzésére használható fel. A felhasználás módját a könyvtárnak nyilvántartásában ellenőrizhető módon rögzíteni kell. A támogatással kapcsolatos egyéb eljárási kérdések tekintetében az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

8. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba. A támogatás először a 2000. január 1-jét követően beszerzett dokumentumok esetén igényelhető.

Orbán Viktor
miniszterelnök

Az esztergomi vándorgyűlésre szeretnénk egy *Téka/Téma* különszámot megjelentetni. A téma: a megye könyvtárainak bemutatkozása. Szempontokat nem adunk - nincs unalmasabb, mint ugyanazon sorrendben ugyanarról olvasni akár csak harmadszor - viszont kérünk mindenkit, hogy május végéig küldje el azt az írást, amellyel szerepelni kíván a számban. Teljes bemutatkozásokra úgyszincs elég hely, arról írjatok, amit szeretnétek megmutatni az intézményből. (Rendezvények, klubok, gépesítés, kapcsolatok, különgyűjtemények, stb.)

Fájó szívvel tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy SPIÁK ISTVÁNNÉ szül.: Hősei Julianna a Megyei Könyvtár volt dolgozója 71 éves korában elhunyt.

Várady Eszter esztergomi kolléganőnk Esther G. Wood néven megjelent könyvei: *Lidérc, Túl a halálon, Tóbiás az angyallal, A Sátán nevében*. A könyvek a szerzőnél is kaphatók.

Szerkesztik: ifj. Gyüszti László, Tata, Móricz Zsigmond Városi Könyvtár
dr. Horváth Géza, József Attila Megyei Könyvtár
Tanczerné Jakus Emőke, Tata, Kőkúti Általános Iskola

Kiadja a József Attila Megyei Könyvtár, Tatabánya, Fő tér 2.
Felelős kiadó: dr. Monostori Imre igazgató
Felelős szerkesztő: Takács Anna
ISSN 1218 9278
Tb.MK. S-16/2000